

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นับตั้งแต่ประเทศไทย ประสบปัญหาวิกฤตการณ์ทางการเงินตั้งแต่ปี 2540 เป็นต้นมา ส่งผลกับสถานะเศรษฐกิจตกต่ำซึ่งเป็นผลมาจากการขาดสภาพคล่องในระบบเศรษฐกิจ ทำให้ก่อให้เกิดหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non-Performing Loan : NPLs) เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากอย่างรวดเร็ว สาเหตุของปัญหาดังกล่าวแบ่งออกเป็น 2 ปัจจัย ดังนี้

1. ปัจจัยภายนอก ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงระบบอัตราแลกเปลี่ยนเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2540 ทำให้ลูกหนี้สถาบันการเงินได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงจากอัตราแลกเปลี่ยน เนื่องจากลูกหนี้ได้กู้เงินจากกิจการวิเทศธุรกิจ จึงทำให้ภาระหนี้ของลูกหนี้เพิ่มขึ้น

2. ปัจจัยภายใน ซึ่งเกิดจากการที่สถาบันการเงินพิจารณาให้สินเชื่อไม่รัดกุม และวิเคราะห์สินเชื่อไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่พึงปฏิบัติ ซึ่งอาจจะเนื่องจากภาวะการแข่งขันของตลาดที่รุนแรง เช่น การให้สินเชื่อธุรกิจแก่ก่อสร้างิมทรัพย์ ซึ่งประเภทธุรกิจที่สถาบันการเงินได้รับความเสียหายมากที่สุด รวมทั้งยอดขายสินค้าบริการที่ตกต่ำ เนื่องจาก ผู้บริโภคมีกำลังซื้อลดลง อีกทั้งการส่งออกสินค้าบริการที่ตกต่ำลงตามความซบเซาของเศรษฐกิจนานาประเทศ ปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้ประกอบการภาคธุรกิจไม่สามารถชำระหนี้คืนให้กับสถาบันการเงินได้ ปัจจัยเหล่านี้เป็นสาเหตุให้ลูกหนี้เกิดปัญหาด้านสภาพคล่อง ซึ่งส่งผลให้เป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non-Performing Loans : NPLs) นอกจากนี้จะเป็นอันตรายต่อระบบเศรษฐกิจแล้วสถาบันการเงินเองก็จะอ่อนแอลงไปอีก ซึ่งการปรับปรุงโครงสร้างหนี้เป็นแนวทางหนึ่งที่ทางการนำมาใช้เพื่อแก้ไขปัญหาหนี้ดังกล่าว

การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา (Trouble Debt Restructuring : TDR) เป็นกระบวนการที่เจ้าหนี้และลูกหนี้สมัครใจแก้ไขปัญหาภาระหนี้ร่วมกัน โดยไม่จำกัดวงเงินหนี้ที่จะตกลงกันระหว่างลูกหนี้กับเจ้าหนี้ โดยมีวัตถุประสงค์ให้สถาบันการเงินมีโอกาสได้รับชำระหนี้คืนสูงสุด หรือเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการดำเนินกิจการต่อไป อีกทั้งเป็นการช่วยเหลือฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ให้ฝ่าวิกฤตต่าง ๆ ไปด้วยดี โดยมีหลักเกณฑ์ที่แตกต่างกัน

ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้ประกาศหลักเกณฑ์การปรับปรุงโครงสร้างหนี้และหลักเกณฑ์การประเมินมูลค่าหลักประกันของสถาบันการเงิน เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2541 หลักเกณฑ์ดังกล่าวจะช่วยส่งเสริมให้มีการเจรจาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ระหว่างภาคเอกชนและสถาบันการเงินให้เกิดผลโดยเร็ว และได้กำหนดนโยบายและมาตรการในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ในส่วนของสถาบันการเงิน จะต้องดำเนินการ ดังนี้

1. ต้องกำหนดนโยบายไว้อย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษรและได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการของสถาบันการเงิน โดยผู้บริหารระดับสูงของสถาบันการเงินจะต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและมาตรการดังกล่าว

2. นโยบายและมาตรการที่กำหนดจะต้องครอบคลุมแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ทั้งกระบวนการ

3. ต้องกำหนดระเบียบวิธีการปฏิบัติเป็นลายลักษณ์อักษร และมีความรับผิดชอบในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ การอนุมัติ การรายงาน และการติดตามดูแลที่ชัดเจนและแผนการปฏิบัติงาน (action plan) ในขั้นตอนต่าง ๆ ให้ครบถ้วนสมบูรณ์

บริษัทบริหารสินทรัพย์กรุงเทพพาณิชย์ จำกัด (บสก.) จัดตั้งขึ้นตามแผนฟื้นฟูระบบสถาบันการเงินของกระทรวงการคลัง ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2541 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อบริหารจัดการสินทรัพย์ด้อยคุณภาพของธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ (BBC.) และเป็นเครื่องมือของรัฐในการบริหารจัดการสินทรัพย์ด้อยคุณภาพของธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงิน ทั้งแก้ปัญหาของลูกค้าหนี้ให้พ้นสภาพความเป็นหนี้ ซึ่งปัจจุบัน การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ยังไม่สามารถระดมหนี้ได้ตามเป้าหมายของ บสก. สาเหตุเกิดจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น ลูกค้าไม่ให้ความร่วมมือ ปกปิดข้อมูลที่แท้จริง และการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ไปแล้ว ไม่ได้เอื้อประโยชน์ต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้า และการที่เจ้าหน้าที่ขาดความรู้ความเข้าใจกระบวนการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ เป็นเหตุให้ลูกหนี้ย้อนกลับมาเป็นหนี้ที่มีปัญหา และรวมถึงปริมาณลูกหนี้ใหม่ที่ บสก. ประมูลซื้อทรัพย์สินมาจากสถาบันการเงินอื่น ในช่วงเวลาที่ผ่านมา เป็นต้น

ผู้ศึกษามีความเห็นที่เห็นว่า ปัญหาในการแก้ไขหนี้ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPLs) นั้น เป็นปัญหาที่สำคัญของบริษัท ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะทำการศึกษา ความคิดเห็นของพนักงานฝ่ายพัฒนาสินทรัพย์ 1-6 ต่อปัญหาการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ด้อยคุณภาพ (NPLs) ของบริษัทบริหารสินทรัพย์ กรุงเทพพาณิชย์ จำกัด (บสก.) สำนักงานใหญ่ เพื่อนำผลงานการวิจัยมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้มีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์ต่อบริษัท ๆ หรือผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของพนักงานฝ่ายพัฒนาสินทรัพย์ 1-6 ต่อปัญหาการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของบริษัทบริหารสินทรัพย์ กรุงเทพพาณิชย์ จำกัด (บสภ.) สำนักงานใหญ่

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานฝ่ายพัฒนาสินทรัพย์ 1-6 ต่อปัญหาการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของบริษัทบริหารสินทรัพย์ กรุงเทพพาณิชย์ จำกัด (บสภ.) สำนักงานใหญ่ จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์

สมมุติฐานของการวิจัย

ความคิดเห็นของพนักงานฝ่ายพัฒนาสินทรัพย์ 1-6 ต่อปัญหาการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของบริษัทบริหารสินทรัพย์ กรุงเทพพาณิชย์ จำกัด (บสภ.) สำนักงานใหญ่ จำแนกตามลักษณะประชากรศาสตร์แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษารั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของพนักงานฝ่ายพัฒนาสินทรัพย์ 1-6 ต่อปัญหาการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ด้วยคุณภาพ (NPLs) ของบริษัทบริหารสินทรัพย์ กรุงเทพพาณิชย์ จำกัด (บสภ.) สำนักงานใหญ่ ซึ่งมีขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตของด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ พนักงานของฝ่ายพัฒนาสินทรัพย์ 1-6 ทำหน้าที่ประนอมหนี้ จำนวน 153 คน (ที่มา : บริษัทบริหารสินทรัพย์ กรุงเทพพาณิชย์ จำกัด (บสภ.) สำนักงานใหญ่ เดือนกรกฎาคม 2554) ขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้จากตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970, p.608) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 135 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย

2.1 ตัวแปรอิสระ (independent variables) คือ

2.1.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของพนักงานฝ่ายพัฒนาสินทรัพย์ 1-6 ประกอบด้วย

- เพศ
- อายุ
- สถานภาพสมรส
- ระดับการศึกษา
- ประสบการณ์ทำงาน
- ตำแหน่งงาน

2.2 ตัวแปรตาม (dependent variables) คือ ปัญหาการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ

2.2.1 ด้านมาตรการบริษัท

- ผู้บังคับบัญชา
- นโยบาย กฏระเบียบ ข้อบังคับ
- การสนับสนุนของฝ่ายงานที่เกี่ยวข้อง

2.2.2 ด้านโครงสร้างหนี้

- ลูกหนี้
- หลักประกัน
- อายุความบังคับคดี
- ต้นทุนการซื้อหนี้ด้วยคุณภาพ

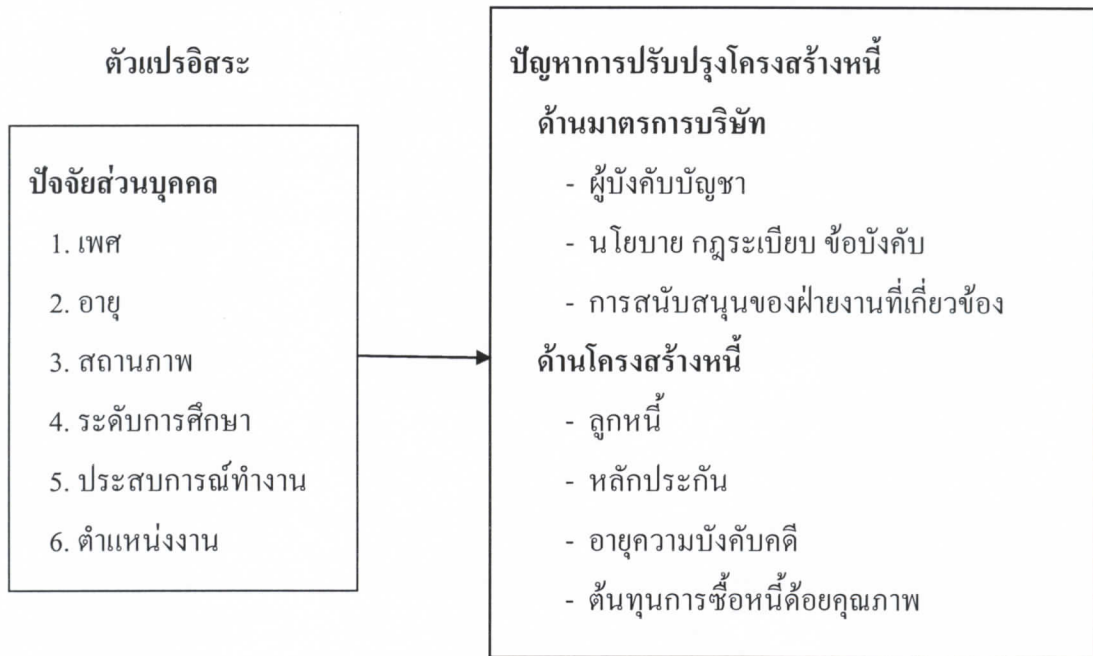
3. ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาในการวิจัยครั้งนี้ ระหว่างเดือน พฤศจิกายน 2554 - มกราคม 2555

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาเรื่องความคิดเห็นของพนักงานฝ่ายพัฒนาสินทรัพย์ 1-6 ต่อปัญหาการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของบริษัทบริหารสินทรัพย์ กรุงเทพพาณิชย์ จำกัด (บสภ.) สำนักงานใหญ่ ผู้วิจัยได้ประยุกต์นำแนวคิดเกี่ยวกับปัญหาการปรับปรุงโครงสร้างหนี้จากงานวิจัยของ ชุติมา หันตรา (2550) ศุภรักษ์ ไชยวงศ์ (2551) ไชยยันต์ สิทธิโชคพิพัฒน์ (2553) มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ปัญหา หมายถึง ข้อขัดข้องที่ทำให้เกิดความล่าช้า หรือก่อให้เกิดข้อผิดพลาด หรือ สัมเสถ ในการดำเนินการ หรือปฏิบัติงาน

บสภ. หมายถึง บริษัทบริหารสินทรัพย์ กรุงเทพพาณิชย์ จำกัด

บริษัทบริหารสินทรัพย์ หมายถึง บริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชน ที่ได้จดทะเบียนตาม พระราชกำหนด บริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ. 2541 ซึ่งการจดทะเบียนบริษัทจำกัดเป็นบริษัทบริหาร สินทรัพย์กระทำได้เมื่อได้รับอนุมัติจากผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย

หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non-Performing Loans : NPLs) หมายถึง เงินให้สินเชื่อที่ค้างชำระเงินต้น หรือดอกเบี้ย นับจากวันที่ครบกำหนดชำระเงินตามงวดที่กำหนดในสัญญาสำหรับสินเชื่อ ที่ต้องชำระเมื่อทวงถามหรือแจ้งให้ชำระหนี้ และได้ทวงถามหรือเรียกชำระหนี้แล้วเป็นระยะเวลาเกินกว่า 3 เดือน โดยพิจารณาการค้างชำระเป็นรายสัญญาหรือรายบัญชี

การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ (Troubled Debt Restructuring : TDR) หมายถึง การที่เจ้าหนี้ยินยอมผ่อนปรนเงื่อนไขการชำระหนี้ให้ลูกหนี้ที่ประสบปัญหาทางการเงิน ซึ่งตามปกติจะไม่พิจารณายินยอมให้ การยินยอมนั้นอาจเกิดจากเหตุผลทางเศรษฐกิจหรือทางกฎหมายการปรับโครงสร้างหนี้ที่มีปัญหา ให้รวมถึงการที่เจ้าหนี้อิတ်ทรัพย์หรือกลับเข้าครอบครองสินทรัพย์ หรือการที่ลูกหนี้โอนสินทรัพย์ หรือส่วนได้เสียในส่วนของเจ้าของ ของลูกหนี้ให้แก่เจ้าหนี้

ลูกหนี้ หมายถึง ลูกหนี้ที่มีภาระหนี้ค้างชำระเกินเกณฑ์ เป็นลูกหนี้ของ บสภ. เท่านั้น

พนักงาน หมายถึง พนักงานฝ่ายพัฒนาสินทรัพย์ 1-6 ทำหน้าที่ปรับปรุงโครงสร้างหนี้หรือบริหารสินทรัพย์ด้วยคุณภาพ ชื่อย่อว่า Account Officer : A/O

อำนาจอนุมัติพัฒนาสินทรัพย์ หมายถึง การอนุมัติให้ดำเนินการสินทรัพย์โดยมีขอบเขตอำนาจหรือมีเงื่อนไขหรือวิธีการพิเศษ ซึ่งอาจก่อให้เกิดการลดผลประโยชน์อันพึงได้ หรือก่อให้เกิดการลดหย่อนผ่อนปรนให้ลูกหนี้ที่แตกต่างจากข้อตกลงหรือเงื่อนไขที่ได้รับอนุมัติไว้แต่เดิม หรือแตกต่างจากระเบียบวิธีการปฏิบัติของสินเชื่อตามปกติทั่วไป ทั้งนี้ ให้หมายถึงการอนุมัติให้ดำเนินคดีกับลูกหนี้ด้วย

ผู้บังคับบัญชา หมายถึง ผู้บริหารของบริษัท หรือผู้มีอำนาจในการตัดสินใจอนุมัติรับชำระหนี้จากลูกหนี้ ดังนี้

1. ผู้มีอำนาจระดับบุคคล คือ คณะกรรมการบริษัท คณะกรรมการจัดการ คณะกรรมการพัฒนาสินทรัพย์ คณะอนุกรรมการพัฒนาสินทรัพย์

2. ผู้มีอำนาจระดับบุคคล คือ กรรมการผู้จัดการใหญ่ รองกรรมการผู้จัดการใหญ่ ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการใหญ่ สายพัฒนาสินทรัพย์ ผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาสินทรัพย์ ผู้จัดการกลุ่ม/สำนักงานในสังกัดฝ่ายพัฒนาสินทรัพย์

นโยบาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ หมายถึง หลักเกณฑ์และแนวทางในการปฏิบัติของบริษัท

การสนับสนุนของฝ่ายงานที่เกี่ยวข้อง หมายถึง การให้ความสนับสนุน ช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เช่น เอกสาร ข้อมูลต่าง ๆ รวมทั้งอุปการณ์สำนักงาน สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงานปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้ประสบผลสำเร็จลุล่วงเป็นไปตามเป้าหมายของบริษัท

โครงสร้างหนี้ หมายถึง ปัญหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้ ภาระหนี้ค้างหลักประกัน อายุความบังคับคดี และต้นทุนการซื้อหนี้ด้วยคุณภาพ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นของพนักงานฝ่ายพัฒนาสินทรัพย์ 1-6 ต่อปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติงานการปรับปรุงโครงสร้างหนี้
2. เพื่อให้ผู้บริหารบริษัทบริหารสินทรัพย์ กรุงเทพพาณิชย์ จำกัด นำข้อมูลผลการวิจัยในครั้งนี้ นำไปพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้มีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น